

Maakuntahallitus 23.9.2024

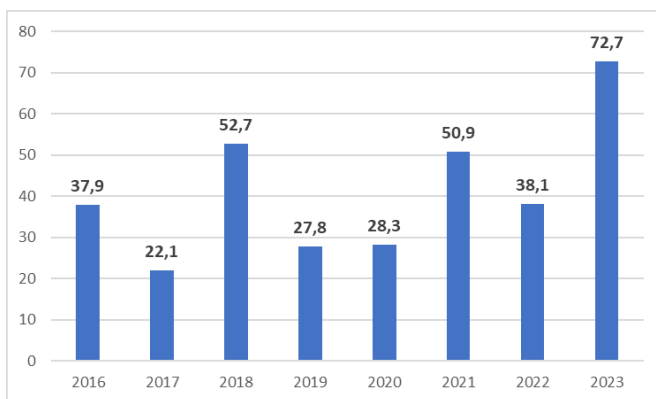
Maakuntajohtaja Kari Häkämies

§ 3 Ajankohtaiset asiat

Varsinais-Suomeen lähes 73 milj. € EU-rahoitusta 2023 alkaneisiin hankkeisiin

Yhteensä 398 hankkeeseen osallistui kaikkiaan 241 eri toimijaa Varsinais-Suomesta. Suurimpia yksittäisiä tuensaajia olivat alueen korkeakoulut ja erityisesti Turun yliopisto, jonka osuus koko Varsinais-Suomen EU-rahoituksesta oli lähes 35 %. Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimiston laatimaa selvitys on 8. maakunnan vuosittaista EU-rahoitusta kartoittava selvitys.

2023 oli Varsinais-Suomen EU-rahoitussaannon huippuvuosi

Vuosien 2016–2022 aikana EU-rahoitusta on tullut maakuntaan vuosittain keskimäärin 36,8 milj. €. Viime vuonna EU-rahoitussaanto siis lähes tuplaantui.

Vuosittaiset erot johtuvat pitkälti siitä, kuinka EU:n kilpailuista erillisohjelmista on pystytty kotiuttamaan rahoitusta. Vuonna 2023 varsinaissuomalaiset toimijat, erityisesti Turun yliopisto, onnistuivat saamaan merkittäviä rahoituksia mm. Horisontti Eurooppa -ohjelmasta. Samoin Interreg-rahoituksen

kasvu toimii selittävänä tekijänä.

Taulukko 1: Varsinais-Suomeen saatu EU-rahoitus vuosina 2016–2023 (miljoonaa euroa).

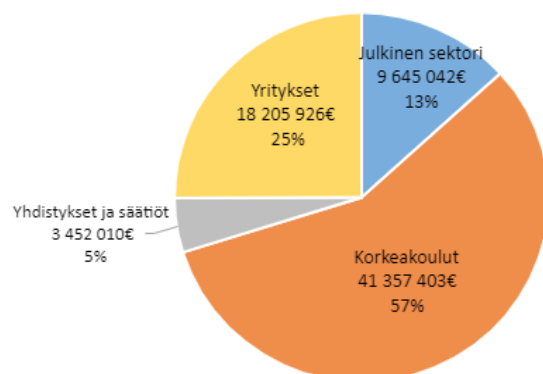
Suurimpina tuensaajina korkeakoulut ja yritykset

Edellisvuosien tapaan eniten rahoitusta saivat korkeakoulut ja yritykset, yhteensä 82 % koko rahoituspotista. Korkeakouluilla ja yrityksillä oli myös lukumäärällisesti eniten hankkeita. Eniten rahoitusta saaneet toimijat:

1. Turun yliopisto (25 milj. €; 53 hanketta)
2. Turun AMK (9,9 milj. €; 55 hanketta)
3. Åbo Akademi (4,8 milj. €; 15 hanketta)
4. Turun kaupunki (4,0 milj. €; 16 hanketta)
5. Cadmatic Oy (1,6 milj. €; 1 hanke).

10 suurinta varsinaissuomalaista EU-hanketta

Rahoituksen jakautuminen toimijatyypeittäin

Hanke	Varsinaissuomalaiset toimijat	Hanketuki	Ohjelma
UTU-ESR Programme: Solutions for Green and Digital Transition – UTU-GreDIT	Turun yliopisto, Turun kaupunki, iontau Oy, Abo Akademi	3 360 000€	Horisontti Eurooppa
SYS-LIFE - Systemic approaches to improve cardiometabolic and brain health during lifespan	Turun yliopisto, Business Turku Oy, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	3 152 160€	Horisontti Eurooppa
SEUS - Smart European Shipbuilding	Cadmatic Oy, Turun yliopisto	2 258 615€	Horisontti Eurooppa
RESIST - Regions for climate change resilience through Innovation, Science and Technology	Turun kaupunki, Turun ammattikorkeakoulu, Varsinais-Suomen liitto, Turun yliopisto	2 094 498€	Horisontti Eurooppa
INITIALISE - Inflammation in human early life: targeting impacts on life-course health	Turun yliopisto	1 826 148€	Horisontti Eurooppa
EC2U - European Campus of City-Universities	Turun yliopisto	1 625 420€	Erasmus+
Privacy compliant health data as a service for AI development	Turun yliopisto, Turun ammattikorkeakoulu, Varsinais-Suomen hyvinvointialue	1 574 046€	Horisontti Eurooppa
INTRAPOL - Intra-party politics in the past and present	Turun yliopisto	1 533 887€	Horisontti Eurooppa
Cross-border Hydrogen Valley around the Baltic Sea - BalticSea2H	Elomatic Consulting and Engineering Oy, Green North Energy Oy	1 435 875€	Horisontti Eurooppa
CHARM-EIGHT- CHARM-EU Expansion, Inter-institutional campus, Governance, Higher Education, Transformation (KA2)	Abo Akademi	1 387 892€	Erasmus+

Lisätietoja Eurooppa-toimiston [uutisesta](#) (5.9.2024).

Valtionrahoituksen tuloksellisuus ravinnekuormituksen vähentämisessä heikko

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tehnyt tuloksellisuustarkastuksen vesien- ja merenhoidon ohjauksesta, rahoituksesta ja tuloksellisuudesta. Tarkastelu kohdistui erityisesti maatalouden ravinnekuormituksen vähentämiseen. Tarkasteltavat rahoitusohjelmat koskevat vuosia 2014 - 2027. Mittavista rahoitusohjelmista huolimatta vesistöjen ja merialueiden hyvää tilaa ei ole saavutettu eikä ravinnekuormitus ole merkittävästi vähentynyt.

Määriteltyjen kuormituskattojen on todettu olleen riittämättömiä tai ravinnekuormituksen vähentämistavoitteita ei ole ollut. Hyväksyessään vesien- ja merenhoidon suunnitelmat valtioneuvosto ei ole kohdentanut rahoitusta niiden toteutukseen, vaan rahoitusta on ohjattu erikseen valtion talousarviossa ja erillisissä ohjelmissa. Vesien- ja merenhoidon suunnitelmien ohjausvaikutus on jäänyt epävarmaksi. Vuosina 2015 - 2022 vesien- ja merenhoitoon liittyviin korvauksiin käytettiin keskimäärin 220 miljoonaa euroa ja vuosina 2023 - 2027 on suunniteltu käytettävän noin 150 miljoonaa euroa vuodessa.

Tarkastuskertomuksen mukaan toimenpiteiden valinnassa valtiontaloudellinen kustannusvaikuttavuus ei ole ollut merkittävä tekijä. Maaseutuohjelman ympäristökorvaustoimenpiteitä on kohdennettu alueellisesti niin laajasti, että vesienhoidollinen kustannusvaikuttavuus on jäänyt heikoksi. Maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän vesienhoidollisen kustannusvaikuttavuuden parantamiseksi on muun muassa ehdotettu, että toimenpiteiden kohdentamisessa priorisoidaisiin korkeiden fosforilukujen peltolohkoja, perustettaisiin ravinnetietojärjestelmä ja että korvauksia maksettaisiin tulosperusteisesti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto suosittaa, että ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö yhteistyössä muiden osapuolten kanssa määrittelevät tavoitteet maatalouden ravinnekuormituksen vähentämiseksi ja ravinteiden kierrätyksen edistämiseksi. Ministeriöiden tulee varmistaa, että seuraavassa vesien- ja merenhoidon ohjelmassa ja CAP-suunnitelmassa (EU:n yhteinen maatalouspolitiikka) ravinnekuormituksen vähentämisen tavoitteet priorisoidaan ja toimenpiteet kohdennetaan kustannustehokkaasti.

[Tuloksellisuustarkastuskertomus](#)

Lisätiedot: vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine, p. 040 721 3429

Työkäinen väestö kasvaa erityisesti Turussa

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI on päivittänyt vuoteen 2040 saakka ulottuvan väestöennusteensa. Väestöennusteesta on laadittu neljä vaihtoehtoista versiota: väestökehityksen perusura, jossa maahanmuuton määrä maltillistuu hieman viimeaikaisesta, sekä korkean, nykytasoa vähäisemmän ja hyvin paljon vähäisemmän maahanmuuton skenaariot.

Vuoden 2024 väestöennuste päivittää edeltävien vuosien ennusteiden olettamat ja muodostaa ajantasaisen kuvan väestökehityksen trendeistä. Varsinais-Suomen väestökehityksen suuret linjat ovat kuitenkin säilyneet hyvin samankaltaisina kuin aiemmissa ennusteissa. Ennusteen mukaan Varsinais-Suomessa kasvu on kokonaan Turun seudun varassa myös tulevaisuudessa.

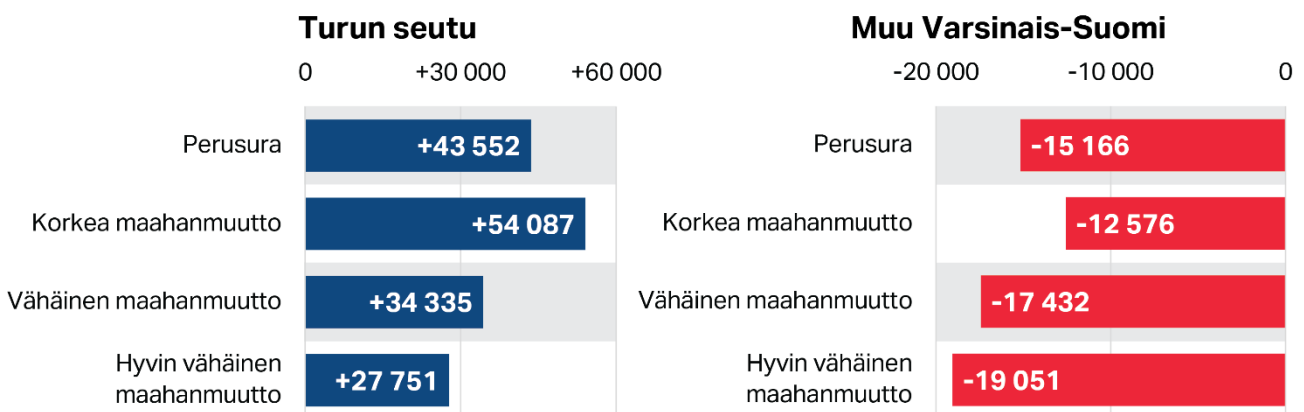
Maahanmuutto vaikuttaa merkittävästi väestömuutoksen nopeuteen. Jos maahanmuutto säilyisi viime vuosien huipputasolla, kasvaisi Varsinais-Suomen asukasluku yli 530 000 asukkaaseen, kun taas maahanmuuton romahtaminen takaisin 2010-luvun tasolle tarkoittaisi maakunnan väkiluvun jäämistä niukin naukin alle puoleen miljoonaan. Maltillisessa perusuraennusteessa Varsinais-Suomen asukasluku nousisi 520 000 asukkaaseen. Maahanmuuton kehitys vaikuttaa väestömuutokseen samalla tavalla kaikissa maakunnan kunnissa.

Maahanmuutolla on muuttajien ikärakenteesta johtuen suuri merkitys myös työikäisen väestön määrään. Ennusteen kaikissa eri skenaarioissa työikäisen väestön määrä Varsinais-Suomessa kasvaa. Kuitenkin nopeimman maahanmuuton skenaariossa työikäinen väestö kasvaisi yli 25 000 henkilöllä, kun hitaimman maahanmuuton skenaariossa työikäisen väestön kasvu jäisi noin tuhanteen. Sekä koko väestön että työikäisten määrää tarkasteltaessa kasvu suuntautuu vahvasti Turun seudulle, sillä muualla maakunnassa väestö vähenee.

Ennusteen perusuran mukaan väestö kasvaa noin joka kolmannessa Varsinais-Suomen kunnassa. Nopeimmin väestö kasvaisi Turussa ja muissa ydinkaupunkiseudun kunnissa. Sen sijaan väestön väheneminen olisi ennusteen mukaan nopeinta muissa seutukuntakeskuksissa Salossa, Uudessakaupungissa ja Loimaalla. Työikäinen väestö kehittyisi ennusteen mukaan hyvin samalla tavalla sillä erotuksella, että kasvavien kuntien määrä jäisi vain seitsemään Turun seudun kuntaan.

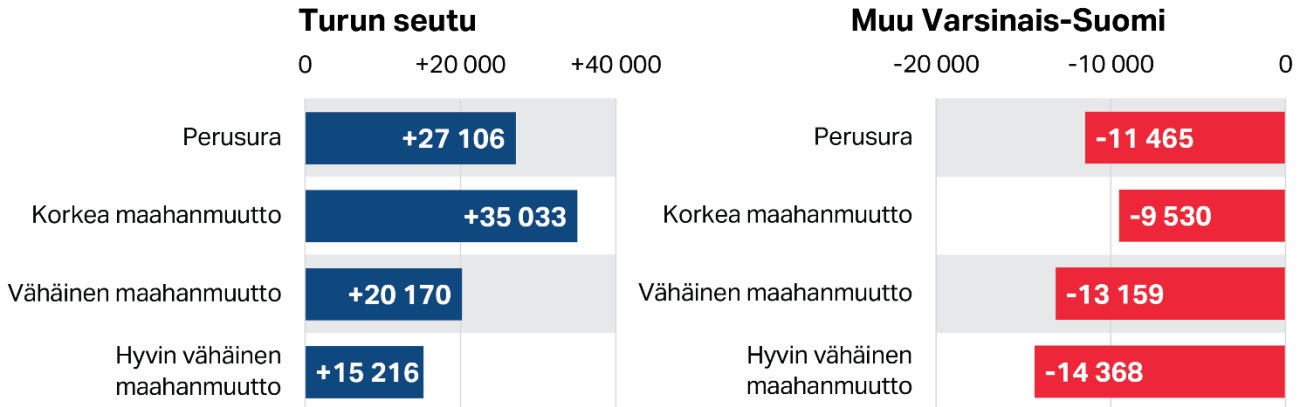
Lisätietoja: tietopalvelupäällikkö Antti Vasanen, puh. 050 410 2294

Väestömuutos 2023–2040 (MDI:n väestöennuste 2024, henkilöä)

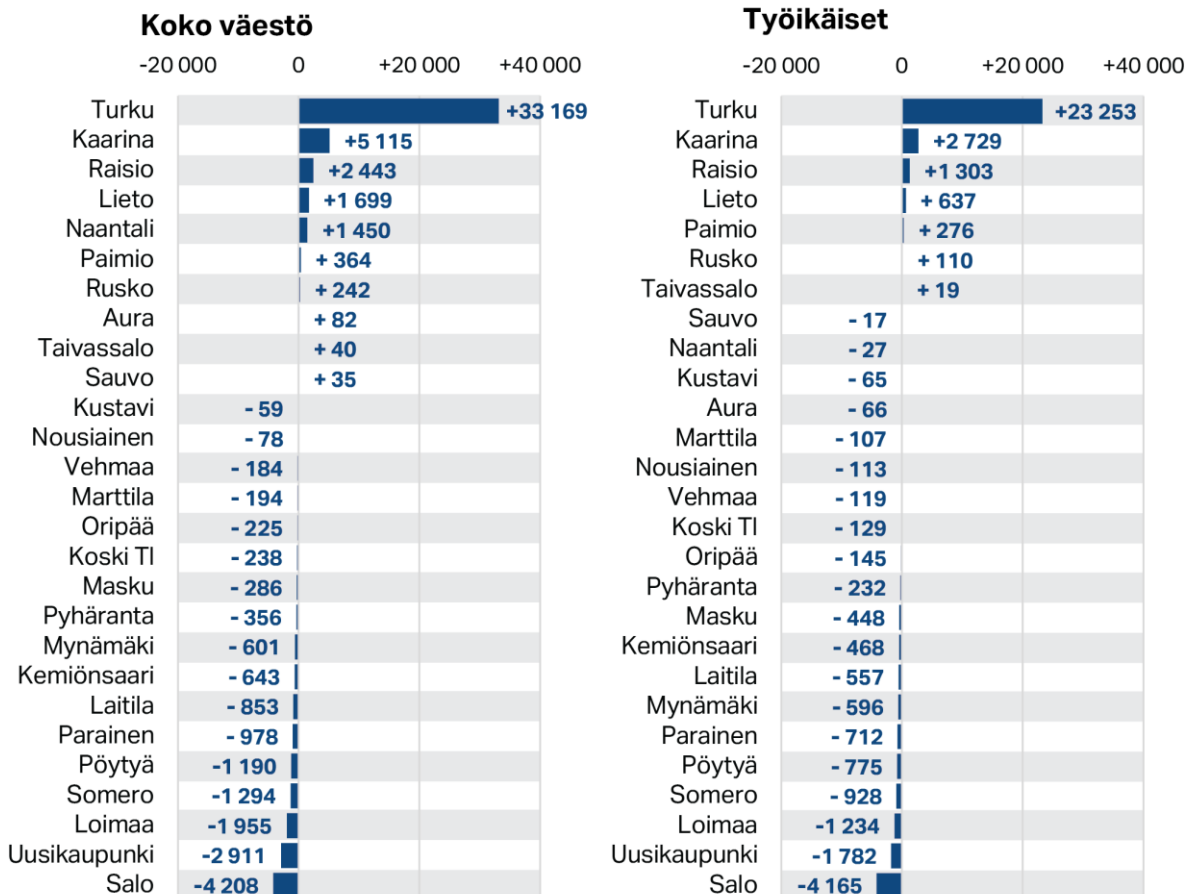
Työikäisten määrän muutos 2023–2040

(MDI:n väestöennuste 2024, henkilöä)

Varsinais-Suomen kuntien väestömuutos 2023–2040

(MDI:n väestöennuste 2024, perusura, henkilöä)

Keinoja ja kokemuksia ilmastokestävästä maataloudesta Varsinais-Suomessa – materiaalisivu julkaistu

Varsinais-Suomessa suurin osa pelloista on kivennäismaita. Niiden nykyisistä hiilivarastoista huolehtiminen ja hiilen keräilytminen syvempiin kerroksiin on erityisen tärkeää. [Tieto käyttöön, hiili peltoon \(HIILIPELTO\)](#) -hankkeessa on keskitytty ilmastokestävän maatalouden ja hiilensidontaa edistävien viljelymenetelmien jalkauttamiseen tiloille. Jokaiselle tilalle löytyy sopivia tilakohtaisia toimenpiteitä. Oikeanlaisten viljelymenetelmien valinnalla voidaan huolehtia maan kasvukunnosta, orgaanisen aineksen lisäämisestä ja pellon vesitaloudesta, kannattavuutta unohtamatta. Samat toimet auttavat ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja sään ääri-ilmiöiden kohtaamisessa. Niillä voi olla positiivisia vaikutuksia myös pellon tuottavuuteen ja satoon.

Hankkeen lopputuotoksena syntyi materiaali, joka tarjoaa tietoa, esimerkkejä ja työkaluja maanviljelijöille tilan kehittämistyöhön. Materiaali perustuu vuosina 2022-2024 käynnissä olleiden Hiilipelto-pienryhmien toteutukseen. Siinä annetaan ääni maanviljelijöille ja tuodaan esiin pienryhmiin osallistuneiden tilojen kokemuksia ja mietteitä teemasta. Hanketta toteuttavat MTK-Varsinais-Suomi, ProAgria Länsi-Suomi ja Valonia. Se saa rahoituksen maa- ja metsätalousministeriön Hiilestä kiinni -ohjelmasta. Toimenpiteillä pyritään vähentämään maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistamaan hiilinieluja ja -varastoja.

[Keinoja ja kokemuksia ilmastokestävästä maataloudesta Varsinais-Suomessa \(valonia.fi\)](#)

Lisätietoja: projektiasiantuntija Silja Ngobese, Valonia p. 040 184 7083, silja.ngobese@valonia.fi

Varsinais-Suomen liitto selvittää jälleen asukkaiden näkemyksiä maakunnan liikenteestä

Maakunnallisellakin tasolla käsitellään jokaisen arkeen liittyviä teemoja, kuten liikenneyhteyksiä ja -palveluita. Nyt Yli 15-vuotiaat varsinaissuomalaiset voivat vastata liikenneympäristökyselyyn, jolla selvitetään asukkaiden näkemyksiä muun muassa kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja henkilöautoliikenteen kehittämisestä sekä kiinnostusta paikallisjunaliikenteeseen. Kyselyn keskeisenä tavoitteena on saada asukkaiden ääni yhä vahvemmin kuuluviin myös maakunnan liikennesuunnittelussa.

Kysely toteutetaan nyt neljättä kertaa. Alkujaan Turun ydinkaupunkiseudulle kohdennettu kysely laajennettiin edellisellä kerralla, vuonna 2021, koko Varsinais-Suomen alueelle. Kerättyä tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi liikennesuunnittelussa, poliittisen päätöksenteon tukena ja liikennehankkeiden priorisoinnissa Varsinais-Suomessa. Muutaman vuoden välein toistettavalla kyselyllä kerätään vertailukelpoista tietoa alueen liikkumiskehityksestä, asukkaiden mahdollisista asennemuutoksista, ja asukkaiden tärkeiksi kokemista kehitystarpeista

Liikenneympäristökysely on avoinna 15.10.2024 saakka osoitteessa varsinais-suomi.fi/liikennekysely2024. Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Liikenneympäristökyselyn tulokset julkaistaan loppuvuodesta 2024. Varsinais-Suomen liitto ja Valonia toteuttavat kyselyn osana EU-rahoitteista *Scale Up* -hanketta.

Lisätiedot: kestävän liikkumisen asiantuntija Marja Tommola, p. 040 832 8515, marja.tommola@valonia.fi

Kotikentän aktiivinen käyttö edellytys uusille lentoyhteyksille

Lentoyhtiö SAS on ilmoittanut avaavansa uuden lentoreitin Turusta Kööpenhaminaan huhtikuusta 2025 alkaen. Uusi yhteys vahvistaa maakunnan saavutettavuutta. Erityisesti alueen yritykset ovat edellyttäneet 10 vuotta sitten päättyneen lentoyhteyden palauttamista sekä suoraa lentoa Keski-Eurooppaan.

Kauppakamareiden tuoreen selvityksen mukaan lentoliikenteen kokonaistaloudelliset vaikutukset ovat Varsinais-Suomelle jopa 7,7 miljardia euroa ja yli 20 000 työpaikkaa. Selvityksessä mukana olleiden maakuntakenttien joukossa luku on suurin. Lentomatkoista riippuvaisia ovat etenkin vientikauppaa tekevät yritykset.

Turun lentoaseman matkustajamäärä on ollut kasvussa vuosina 2023 ja 2024, mutta koronarajoituksia edeltävään tasoon on matkaa. Uusien yhteyksien avaamisen edellytyksenä on Turun kentän aktiivinen käyttö. Noin 75 % alueen lentoliikenteestä vuotaa nykyisellään Helsinki-Vantaalle.

Lisätiedot: vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine, p. 040 721 3429